

4. Лемещенко-Лагода В.В., Кривонос І.А. (2020). Interactive means of motivating students to learn English for specific purposes at agrarian and technical universities. Збірник наукових праць: Криворізький національний університет: Кривий Ріг. Вип. 3 (55) С.233-250.

5. Сущенко І.Т. (2019). Моделі цифрового навчального середовища університету. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Педагогіка та психологія. No 41. С. 117–121.

6. Pelling's Nick. Home Page. Available at: <http://www.nickpelling.com/> (Accessed 12 May 2025) [in English].

Світлана Симоненко
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
ORCID ID: 0000-0003-0599-3999

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО ЯК ЗАСОБУ АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. У статті розглянуто потенціал використання відео як основного засобу асинхронного навчання іноземних мов в умовах змішаного або дистанційного навчання. Зважаючи на обставини, спричинені пандемією COVID-19 та повномасштабною війною в Україні, акцент зроблено на необхідності адаптації освітнього процесу до умов нестабільного доступу до онлайн-занять. Проаналізовано переваги та виклики асинхронної роботи з відео, зокрема в аспекті розвитку навичок аудіювання та усного мовлення. Наведено класифікацію освітніх відео за типами, їхні цілі та приклади застосування у процесі вивчення англійської мови. Окрема увага приділена етапам створення якісного навчального відео, а також характеристикам, які забезпечують його ефективність, доступність і залучення студентів до активного індивідуалізованого навчання.

Ключові слова: відео, навчання іноземних мов, асинхронне навчання, дистанційне навчання.

Останні п'ять років стали надзвичайно складними для України через пандемію COVID-19 та повномасштабну війну. Усі сфери суспільного життя зазнали істотних змін задля збереження ефективного функціонування, і система освіти постала перед особливо серйозними викликами. Викладання іноземних мов, яке традиційно здійснювалося у форматі очних занять, у тому числі й елементи самостійного навчання, потребувало очного оцінювання, оперативного

зворотного зв'язку та аналізу помилок. За сучасних умов, коли викладачі та студенти не завжди мають змогу ефективно взаємодіяти в синхронному режимі, особливо у сфері аудіювання й говоріння, виникає необхідність змінити підходи до організації цих видів мовленнєвої діяльності задля збереження мотивації, залучення та занурення студентів в освітній процес, що є критично важливим для досягнення результатів навчання.

Одним із ефективних способів подання усного мовлення студентам, зокрема студентам немовних спеціальностей, є використання відеоматеріалів. Перегляд відео, зміст яких є тематично релевантним, сприяє концентрації уваги студентів, полегшує засвоєння лексики за темою, а також допомагає відпрацювати вимову та інтонаційні моделі.

У реаліях змішаного навчання багато студентів не мають змоги брати участь в очних чи онлайн-заняттях через нестабільне інтернет-з'єднання, перебування в різних часових поясах, повітряні тривоги або особисті обставини. За таких умов асинхронне навчання з використанням відео стає важливим інструментом підтримки освітнього процесу як для викладачів, так і для студентів.

Синхронна робота з відео зазвичай включає традиційні етапи: вступне завдання, ознайомлення з відео, попередні лексичні вправи, первинний перегляд, виконання завдань на розуміння (наприклад, заповнення пропусків, відповіді на запитання), повторний перегляд повністю або окремих фрагментів, а також післяпереглядіві завдання, спрямовані на розвиток навичок XXI століття – критичного мислення, уміння висловлювати власну думку та обґрунтовувати її.

Асинхронна робота з відео, на відміну від синхронної, виключає можливість групової та парної взаємодії, однак надає студентам автономію. Вони можуть переглядати відео необмежену кількість разів, зупиняти його в разі виникнення труднощів, використовувати можливості відеоплеєра (зміна швидкості відтворення, увімкнення субтитрів іноземною мовою), а також

зовнішні ресурси – словники, мовні додатки тощо. Попри потенційне зниження рівня концентрації уваги, цей формат дає змогу працювати у власному темпі та індивідуалізувати освітній досвід.

Водночас такий підхід передбачає високу ступінь відповідальності з боку студента: саме він обирає – дотримуватись інструкцій викладача, користуватись додатковими матеріалами для підвищення рівня володіння мовою, чи, навпаки, шукати легкі шляхи (наприклад, використовувати автоматичні перекладачі, субтитри рідною мовою, або знаходити готові відповіді до завдань).

Контрольні завдання за результатами асинхронного перегляду відео, як правило, мають письмовий характер: написання есе або листа певного типу відповідно до теми. Таким чином, асинхронна модель передбачає переважно самостійну роботу з подальшим оцінюванням результатів викладачем. У цьому розумінні відсутність безпосередньої участі викладача у процесі є не стільки елементом змішаного навчання, скільки вимушеною альтернативою очному чи онлайн-перегляду відео в аудиторії або під час відеоконференцій (наприклад, у Zoom).

В умовах воєнного стану українські педагоги прагнуть забезпечити безперервність та стабільність освітнього процесу. З метою надання всім здобувачам освіти, незалежно від їхнього доступу до онлайн-конференцій, можливості опанування навчального матеріалу, викладачі англійської мови активно впроваджують використання відеоматеріалів, які створюються ними самими або студентами, що дозволяє здобувати знання шляхом перегляду відео у зручний для них час, незважаючи на різницю в часових поясах, обмежений доступ до швидкісного інтернету або необхідність спільного користування технічними засобами з членами родини чи сусідами по житлу.

В таблиці 1 представлено класифікацію відео, створених викладачами та студентами, для асинхронного вивчення іноземних мов.

Таблиця 1. Класифікація відео, які створюються викладачами та студентами, для асинхронного вивчення іноземних мов

Тип відео	Опис	Мета	Мета у вивченні іноземної мови	Приклад
Навчальні відео (Instructional Videos)	Пояснення складних тем або концепцій	Пояснення теоретичних матеріалів, демонстрація прикладів	Роз'яснення мовних структур, правил, вживання	Відео про використання Present Perfect або модальних дієслів
Відеоінструкції (How-To Videos)	Кроки виконання певного завдання або процесу	Демонстрація, як виконати завдання або використовувати інструменти	Формування навичок письма, усного мовлення, комунікації	Як написати формальний email англійською / Як підготувати промову
Записи лекцій (Lecture Recordings)	Запис лекції для подальшого перегляду студентами	Поглиблене розуміння матеріалу або повторення інформації	Доступ до матеріалів для повторення, самостійного опрацювання	Відеолекція про культурні особливості англійськомовних країн
Відео-презентації (Presentation Videos)	Презентація результатів досліджень або проєктів	Представлення проєктів або наукових досліджень	Розвиток навичок академічного мовлення, презентацій	Відео-презентація "My Erasmus Experience" або "Marketing in the UK"
Відео-обговорення (Discussion Videos)	Групово або індивідуальна дискусія з приводу певної теми	Розвиток критичного мислення та комунікативних навичок	Практика аргументації, активного слухання, реакції	Відео-дискусія про роль соціальних мереж у сучасному житті
Відео-підсумки (Summary Videos)	Коротке резюме основних ідей, розглянутих під час заняття	Закріплення вивченого матеріалу	Закріплення нової лексики/граматики, повторення ключових ідей	Відео-резюме про «Types of Transport» або «Advertising»
Кейс-стаді відео (Case Study Videos)	Аналіз конкретних випадків або ситуацій	Аналіз реальних ситуацій та пошук рішень	Професійне мовлення в контексті, критичне мислення	Аналіз маркетингової кампанії англійською
Відео-відгуки та рецензії (Review or Reaction Videos)	Огляд або критичний аналіз матеріалу, книги, фільму	Розвиток навичок критичного аналізу та вираження особистої думки	Висловлення особистої думки, розширення словникового запасу	Рецензія на TED Talk або фільм англійською мовою
Відео для інтерактивного навчання (Interactive Learning Videos)	Відео з інтерактивними елементами, запитаннями чи завданнями	Залучення студентів до активного навчання	Активне залучення, розвиток навичок розуміння з відео	Відео з вбудованими завданнями: "Виберіть правильне слово" тощо

МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Проблеми викладання іноземних мов у закладах вищої освіти»
(з міжнародною участю)

Відео зі зворотнім зв'язком (Feedback Videos)	Відео з поясненням помилок та корегуванням	Оцінювання роботи студентів з поясненням та коригуванням	Оцінювання з поясненням, маркуванням та коригуванням	Відео з процесом перевірки есе студента
--	--	--	--	---

Створення відеоматеріалів є складним і трудомістким процесом. Воно передбачає визначення чіткої мети та очікуваних результатів навчання, написання сценарію, структурування матеріалу (зокрема добір візуальних матеріалів, подання прикладів), запис відео, його монтаж та розповсюдження. До ключових характеристик якісного освітнього відео належать:

- 1) розуміння цільової аудиторії та її освітніх потреб;
- 2) класифікація змісту відповідно до типу відео (наприклад, чи доцільно створити мікровідео чи скрінкаст);
- 3) приваблива подача матеріалу (забезпечення зацікавлення та утримання уваги глядачів за допомогою змісту, звукового супроводу, візуального оформлення та стилю подачі);
- 4) висока якість зображення та оптимальна тривалість відео для сприяння кращому засвоєнню матеріалу студентами;
- 5) доступність і безпечність для перегляду та завантаження (розміщення на хмарних сервісах або інтеграція з освітніми платформами).

Створення освітніх відео потребує ретельного планування, педагогічного проєктування та врахування індивідуальних потреб цільової аудиторії. Розробка і застосування різних типів відео дозволяє зробити процес навчання більш різноманітним, інтерактивним та результативним.

Таким чином, відео як засіб асинхронного навчання іноземних мов не лише відповідає вимогам часу, а й відкриває нові можливості для гнучкої, доступної та ефективного мовної освіти в умовах невизначеності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Brame, C. J.: Effective educational videos: Principles and guidelines for maximizing student learning from videocontent. CBE Life Sciences Education, 15(4), es6.1-es6.61 (2016). <https://doi.org/10.1187/cbe.16-03-0125>.
2. Brocca, N.: Adoption of new technologies in pre-service teachers. The case of interaction-enhancing videos. Teaching and Teacher Education, 138, 104427 (2024). <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104427>.
3. Casoli-Uvsløkk, J., Brevik, L. M.: Intercultural approaches to second and foreign language instruction: A longitudinal video study. Teaching and Teacher Education, 134, 104309 (2023). <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104309>.
4. Mann, S.: Video in language teacher education, University of Warwick, London (2019).
5. Teng, M. F.: Incidental vocabulary learning from listening, reading, and viewing captioned videos: frequency and prior vocabulary knowledge. Applied Linguistics Review, 02 (2024) <https://doi.org/10.1515/applirev-2023-0106>.

Олена Супрун
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
ORCID ID: 0000-0003-4369-712X

РОЗВИТОК МЕТАКОГНІТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Анотація: У статті досліджується розвиток метакогнітивної компетентності студентів – їх здатності планувати, контролювати та оцінювати власний навчальний процес – під час вивчення англійської мови професійного спрямування з використанням цифрових інструментів. Особлива увага приділяється специфічним викликам, пов’язаним із одночасним опануванням мовних навичок і професійної комунікації. На основі теоретичного аналізу запропоновано практичні рішення з використанням адаптивних платформ, систем штучного інтелекту та віртуальних симуляцій, які сприяють розвитку саморегульованого навчання. Результати дослідження демонструють, що інтеграція цифрових технологій дозволяє ефективно формувати метакогнітивні навички, забезпечуючи автономізацію навчального процесу у професійно-орієнтованому мовному середовищі.

Ключові слова: метакогнітивна компетентність, цифрові інструменти, іноземна мова за професійним спрямуванням, саморегульоване навчання, стратегії вивчення мови, професійна комунікація.

В епоху глобалізації та стрімкого розвитку міжнародних зв’язків володіння